

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
та міжнародних зв'язків

Н.Б. Савіна

20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Філософія мови та культура спілкування
Philosophy of language and culture of communication

спеціальність

201 Агрономія

specialty

Агрономія

Рівне – 2019

Робоча програма навчальної дисципліни “Філософія мови та культура спілкування” для здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти (доктор філософії) спеціальності 201 «Агрономія». Рівне: НУВГП, 2019. – 14 с.

Розробники: Залужна Алла Євгенівна, д.ф.н., професор кафедри філософії

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства

Протокол від «_____» _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри екології,
технології захисту навколишнього середовища
та лісового господарства _____ М.О. Клименко

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри агрохімії, ґрунтознавства та землеробства

Протокол від «_____» _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри агрохімії,
ґрунтознавства та землеробства _____ Т.М. Колесник

Голова науково-методичної ради з якості
ННІ агроекології та землеустрою _____ А.М. Прищеп

Опис навчальної дисципліни
«Філософія мови та культура спілкування»

Найменування показників	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 2 Змістових модулів – 6 Загальна кількість годин – 90 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 СРС – 2,0	Галузь знань	Нормативна
	За професійним спрямуванням:	<i>Рік підготовки:</i>
		1-й
		<i>Семестр</i>
		1-й
		<i>Лекції</i>
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	14 год.
		<i>Семінарські</i>
		16 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		60 год.
	ІНДЗ: за вибором	
	Вид контролю: залік – 1 семестр	

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять та індивідуальної і самостійної роботи становить: 30 до 70 %.

2. Мета викладання дисципліни, її спрямування

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення аспірантів з культурно-історичним розвитком і сучасним змістом мовознавчих та комунікативних проблем через освоєння відповідних лінгвофілософських знань, формування навиків аналізу текстів й високої методологічної культури спілкування, усного та письмового мовлення, прилучення до гуманістичного змісту філософського світогляду.

3. Програма навчальної дисципліни

Передмова

«Філософія мови та культура спілкування» спрямована на ознайомлення аспірантів з проблематикою, основними напрямками та ідеями філософії мови та

культурою спілкування, включаючи соціокультурні параметри життя суспільства й особистості. Дисципліна «Філософія мови та культура спілкування» підготовки докторів філософії належить до дисциплін гуманітарного і соціально-економічного циклів. Її вивчення, відповідно до існуючих навчальних планів, має структурно-логічний зв'язок з наступними дисциплінами:

- філософією, оскільки саме філософія, формуючи системне уявлення про світ та місце людини в ньому, вказує шляхи осмислення мовознавчих та комунікативних проблем;
- логікою, оскільки оприявлення мислення можливе тільки через мову, то вивчення закономірностей, форм і прийомів мислення дає можливість розкрити структуру, функціонування і закони розвитку мови;
- мовознавством, оскільки філософія мови потребує вивчення мови в її реальному функціонуванні, статиці і динаміці, у всіх її взаємозв'язках та взаємодії з свідомістю, суспільством, культурою;
- риторикою, оскільки філософія мови повинна зважати на загальні закономірності мовленнєвої поведінки, що діють у різних ситуаціях спілкування для практичної можливості використання їх з метою створення ефективного висловлювання;
- культурологією, оскільки необхідно осмислити особливість становлення вчення про мови та культури спілкування зважаючи на своєрідність відповідної культурно-історичної епохи;
- історією, оскільки всі явища на які опирається філософія мови та культура спілкування мають історичне походження;
- психологією, оскільки вивчення філософії мови та культури спілкування пов'язане з аналізом проблем суб'єктивації особистості, психологічної мотивації, що виявляється в специфічному підході людини до реалізації різних форм пізнавальної та комунікативної діяльності;
- соціологією та політологією, тому що філософія мови та культура спілкування вивчає соціокультурні процеси і явища, які породжуються та детермінуються людьми в ході їх спільної життєдіяльності;
- релігієзнавством, оскільки філософія мови та культура спілкування акцентує увагу на формуванні та розвитку різних типів світоглядних позицій людини (в тому числі й релігійному).

Завдання навчальної дисципліни

- ознайомлення з основними етапами становлення філософського і наукового знання про мову й з ключовими філософськими проблемами теоретичної та прикладної лінгвістики;
- розкриття генезису теоретико-методологічних уявлень про мову, мислення та мовних форм свідомості;

- вивчення основних вимог та принципів логічної побудови текстів та формування навиків їх практичного застосування;
- узагальнення наявних теоретичних знань і вироблення вмінь критичного аналізу наукових ідей, концепцій, теорій;
- підвищення рівня мовної культури та культури спілкування в контексті письмової та усної комунікації;
- формування навиків самостійного застосування концептуальних та методологічних засобів культури спілкування та ефективної мовної поведінки у відповідності з комунікативною ситуацією.

Аспірант повинен знати:

- Історичні особливості виникнення, розвитку та функціонування мови як засобу мислення, пізнання та комунікації;
- Основну мовознавчу проблематику та характер її становлення;
- Систему категорій філософії мови та культури спілкування;
- Теоретичні та практичні засади культури мовлення і спілкування як основи морально-професійного становлення особистості;
- Провідні тенденції і концепції сучасної лінгвофілософської науки
- Особливості розвитку герменевтичних уявлень.

Аспірант повинен уміти:

- Розкривати зміст основних лінгвофілософських та комунікативних концепцій й аргументувати особливості формування теоретико-методологічної бази сучасної філософії мови та культури спілкування;
- Оволодіти системою лінгвофілософських категорій і навичками рефлексивно-критичного мислення та комунікативної культури;
- Здійснювати оцінку та компаративний аналіз з проблем мови, мислення, свідомості та спілкування;
- Реферувати оригінальні лінгвофілософські тексти й розуміти їх місце в системі наукового та філософського знання;
- Здійснювати герменевтичний аналіз будь-якого тексту;
- Вміти логічно вірно і аргументовано будувати усне та письмове мовлення;
- Знаходити дієві шляхи виходу з різних морально-етичних та конфліктних ситуацій в суспільному житті та на основі оволодіння вихідними положеннями й навичками культури мовлення і спілкування;
- Використовувати отримані знання для постановки і вирішення науково-дослідницьких завдань на методологічному, морально-етичному, комунікативному та світоглядному рівнях;

✓

В процесі навчання формуються наступні компетентності:

Загальні (інтегральні) компетентності

Здатність до спілкування в науковому співтоваристві у вітчизняному та міжнародному контекстах опираючись на розуміння сучасних тенденцій з використанням сучасних засобів комунікації.

Усвідомлення інтерсуб'єктивної природи пізнання та місця власного дослідження в загальній структурі інтелектуального пошуку вітчизняного та світового наукового співтовариства.

Когнітивні (пізнавальні)

Здатність генерувати нові ідеї (креативність), самостійно оволодівати знаннями, виконуючи пошук, оброблення та аналіз інформації з різних усних, письмових та електронних джерел.

Здатність до аналізу та інтерпретації текстів гуманітарного спрямування, виокремлення та відтворення його смислової структури, продуктивних ідей, узагальнення інформації з досліджуваної проблеми з урахуванням сучасних методологічних вимог, контекстуальності та смислової неоднозначності.

Ціннісно-мотиваційні

Вироблення вміння до здійснення істинної комунікації, ведення дискусії, переконливого та аргументованого відстоювання власної точки зору з повагою до індивідуального та культурного різноманіття, адаптації власної поведінки в усіх сферах життя до прийнятої системи цінностей в умовах міжособистісної та міжкультурної взаємодії.

МОДУЛЬ 1

Становлення та розвиток лінгвофілософської проблематики.

Змістовий модуль 1

Тема 1. Мова як об'єкт дослідження філософії мови та мовознавства

Лекція 1. Природа мови, модуси її існування та функції.

Основні концепції походження мови. Мова як модель світу, образ світу, інформація про світ. Образи мови в науці кінця ХІХ-початку ХХ ст.

Вербальні та невербальні засоби спілкування. Мовний стиль. Основні форми диференціації мови. Мова повсякденного спілкування, літературна мова, діалекти, жаргон, суржик, койне.

Мова як предмет міждисциплінарних досліджень. Зміст, основні завдання та напрями мовознавства. Порівняльно-історичне мовознавство, типологічне мовознавство. Ареальна лінгвістика, функціональна лінгвістика, психолінгвістика, соціолінгвістика, когнітивна лінгвістика, прикладне мовознавство. Проблематика мовознавства. Методологічна основа мовознавства.

Сутність філософії мови та типологія підходів. Основні поняття, категорії та місце в системі наук. Функції мови в суспільстві.

Змістовий модуль 2

Тема 2. Типологія лінгвофілософських систем.

Лекція 1. Культурно-історичні особливості становлення лінгвістичних вчень. Своєрідність східної філософії (Індія, Китай). Лінгвістичні ідеї Сходу. Космоцентричний характер античної філософії. Проблема мови Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Співвідношення імені та речі, імені та думки у філософських поглядах Геракліта, Демокріта, Платона. Вихідні поняття граматики Арістотеля та стоїків.

Філософія середньовіччя. Патристика і схоластика. Особливості мовознавчих пошуків епохи Середньовіччя та Відродження. Номіналізм, реалізм, концептуалізм як методологічні прийоми.

Філософія Нового часу. Наукова революція XVII ст. Проблема методу пізнання у філософії (Ф. Бекон, Р. Декарт). Емпіризм та раціоналізм у філософії мови XVII-XVIII ст. «Філософія мови» Всезагальна граMATика Пор-Рояля.

Співставлення мови та обчислення в Е. Кондильяка.

Лекція 2. Лінгвофілософський підхід до мови: основи становлення філософії мови науки. Антропоцентричний підхід до мови у філософському вченні В. фон Гумбольдта. Внутрішня форма мови. Мовна картина світу. Неогумбольдтіанство в Європі та США.

Проблема мови у філософії структуралізму та постструктуралізму. Поняття структури та системи мови у Ф. де Соссюра. «Курс загальної лінгвістики» та його місце в розвитку лінгвістики XX ст. Вплив ідей Ф. де Соссюра на становлення структуралізму. Структурна антропологія К. Леві-Стросса. Основні методологічні принципи аналізу міфу.

Логічний аналіз мови науки. Логічний атомізм Б. Рассела. Логіко-філософські погляди Л. Вітгентейна. Логічний синтаксис та логічна семантика Р. Карнапа. Логічне поєднання людського знання та форм його вираження. Теорія мовних актів (Дж. Остін, Дж. Серл, П. Стросон). Локуція, іллокуція, перлокуція.

Семантичні та прагматичні концепції мови.

Змістовий модуль 3.

Тема 3. Особливість лінгвофілософських вчень в Україні.

Лекція 1. Лінгвофілософська думка східних слов'ян. Проблема мови в культурі Київської Русі. Символізм слова. Слово як знак. Давньоруська екзегетика.

Філософія мови в Україні XVIII-XIX ст. Лінгвофілософська концепція Г. Сковороди. Проблема мови у філософії О. Потебні. Ідеї В. фон Гумбольдта в Україні. Співвідношення мовного та логічного в мисленні суб'єкта (Д. Овсянико-Куликовський).

Ідеї компаративістики у сфері гуманітарного знання. Внесок П.І. Житецького в розвиток славістики та україністики в кінці XIX ст. С.П. Самійленко – молодогограматик другої половини XX ст. Індоевропеїстика Т.В. Гамкрелідзе.

Тенденції розвитку сучасної філософії мови в Україні.

Модуль 2.

Основні проблеми культури мовлення та спілкування

Змістовий модуль 4

Тема 4. Теоретико-методологічні засади культури мовлення та спілкування.

Лекція 1. Поняття мовлення та культури мовлення. Загальна характеристика культури мовлення. Культура мовлення в нормативному, комунікативному та морально-етичному аспектах. Мова і мислення. Мова і мовлення. Внутрішнє мовлення і мислення. Норми в теорії та практиці культури мовлення. Комунікативні показники мови (точність, лаконічність, логічність, чистота мовлення).

Поняття спілкування. Види та способи спілкування. Потреба в спілкуванні – спілкування як цінність. Культура спілкування та характеристика основних комунікативних станів (сором, веселість, гнів, провин, презирство).

Доброчесність як невід’ємна складова культури мовлення та спілкування. Проблема формування академічної доброчесності.

Маніпуляційні форми спілкування. Мовлення, спілкування, етикет.

Змістовий модуль 5

Тема 5. Культура мовлення та спілкування у різних сферах людського буття.

Лекція 1. Особливості наукового та ділового спілкування. Науковий стиль та його характеристика. Різновиди наукового стилю, підстилі та їх специфіка. Основні види опрацювання наукових текстів (план, конспект, реферат, тези, стаття, анотація, рецензія). Дискутивні-полемичні виміри спілкування та їх види. Аргументація та полемичні прийоми.

Підготовка публічного виступу. Виступ та аудиторія. Види публічних виступів та їх особливості. Логіка побудови тексту публічних виступів. Мовна виразність виступу. Особистісні чинники впливу на аудиторію (довіра, авторитет, впевненість, компетентність).

Особливості офіційно-ділового стилю. Культура ділового спілкування та особливості успішної ділової комунікації. Види усного ділового спілкування (телефонна розмова, ділова нарада, переговори, презентації). Ділова бесіда та її структурна та мовленнєва специфіка. Мовний етикет документів. Етикет та ділове спілкування.

Змістовий модуль 6

Тема 6. Міжособистісні відносини: взаєморозуміння та конфліктні ситуації.

Лекція 1. Встановлення взаємовідносин між суб’єктами спілкування. Самопрезентація. Вивчення та розуміння суб’єкта спілкування. Забезпечення розуміння себе іншими суб’єктами. Досягнення взаєморозуміння та підтримка взаємовідносин.

Міжособистісні відносини та їх класифікація: аффіліація, остракізм, самотність. Симпатія та антипатія. Прив’язаність, любов, дружба. Види любові (агапе, філія, сторге). Ворожість, заздрість, ревності. Повага і пошана. Альтруїзм, егоїзм.

Конфліктні ситуації та конфлікти. Основні етапи розвитку конфлікту. Конфронтації та агресивність поведінки.

Класифікація конфліктів. Причини виникнення конфліктів. Внутрішньособисті конфлікти. Конфлікти як результат складних життєвих ситуацій. Результати конфліктних ситуацій. Трудові конфлікти та способи їх вирішення. Інформаційні бар'єри спілкування.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	Л	С	СР	Л	С	СР
Модуль 1. Становлення та розвиток лінгвофілософської проблематики.						
Тема 1. Мова як об'єкт дослідження філософії мови та мовознавства	2	2	8	2	2	8
Тема 2. Типологія лінгвофілософських систем.	4	4	12	4	4	12
Тема 3. Особливість лінгвофілософських вчень в Україні.	2	2	10	2	2	10
Модуль 2. Основні проблеми культури мовлення та спілкування						
Тема 4. Теоретико-методологічні засади культури мовлення та спілкування.	2	2	10	2	2	10
Тема 5. Культура мовлення та спілкування у різних сферах людського буття.	2	4	12	2	4	12
Тема 6. Міжособистісні відносини: взаєморозуміння та конфліктні ситуації.	2	2	8	2	2	8
Всього	14	16	60	14	16	60

4. Теми практичних занять

Тема 1. Мова як об'єкт дослідження філософії мови та мовознавства

1. Природа мови, модуси її існування та функції.
2. Мова як предмет міждисциплінарних досліджень.
3. Зміст, основні завдання, напрями та методологічні підходи мовознавства.
4. Сутність філософії мови: основні поняття та типологія підходів.

Тема 2. Типологія лінгвофілософських систем.

Заняття 1. Філософія античності, середньовіччя, епохи Відродження та Нового часу.

1. Лінгвістичні ідеї Стародавнього Сходу.
2. Проблема мови Стародавньої Греції та Риму.
3. Особливості мовознавчих пошуків епохи Середньовіччя та Відродження.
4. Філософії мови XVII-XVIII ст. Всезагальна граматика Пор-Рояля.

Заняття 2. Лінгвофілософський підхід до мови: основи становлення філософії мови науки.

1. Антропоцентричний підхід до мови у філософському вченні В. фон Гумбольдта.
2. Проблема мови у філософії структуралізму та постструктуралізму.
3. Семантичні та прагматичні концепції мови.

Тема 3. Особливість лінгвофілософських вчень в Україні.

1. Проблема мови в культурі Київської Русі.
2. Філософія мови в Україні XVIII-XIX ст. (Г. Сковорода, О. Потебня, Д. Овсянко-Куликовський).
3. Ідеї компаративістики у сфері гуманітарного знання

Тема 4. Теоретико-методологічні засади культури мовлення та спілкування.

1. Мовлення та культури мовлення, спілкування та культура спілкування.
2. Комунікативні показники мови та їх характеристика.
3. Доброчесність як поняття та явище. Феномен академічної доброчесності.
4. Культура спілкування в контексті аналізу комунікативних станів та маніпуляційних форм.

Тема 5. Культура мовлення та спілкування у різних сферах людського буття.

Заняття 1. Культура мовлення та спілкування у науковій діяльності.

1. Науковий стиль та його характеристика
2. Дискусивно-полемичні виміри спілкування.
3. Публічний виступ та його особливості.

Заняття 2. Культура ділового мовлення та спілкування

1. Особливості офіційно-ділового стилю.
2. Ділове спілкування та його види.
3. Службовий етикет: моральні принципи та засади.

Тема 6. Встановлення взаємовідносин між суб'єктами спілкування.

1. Міжособистісні відносини та їх класифікація.
2. Конфлікти: причини виникнення. Види, способи вирішення.
3. Встановлення взаємовідносин між суб'єктами спілкування.

5. Методи навчання

- лекції з використанням наочності та ТЗН;
- вирішення тестів та практичних завдань;
- написання есе;
- конспектування першоджерел;
- дискусії.

6. Методи оцінювання знань.

Для визначення рівня засвоєння аспірантами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- проблемні завдання першого та другого рівня складності;
- розв'язання кросвордів;
- поточне тестування після вивчення кожного змістовного модуля;
- оцінка за опрацювання першоджерел;
- оцінка за самостійну роботу;
- підсумковий залік.

Для діагностики знань використовується кредитно-модульна система зі 100-бальною шкалою оцінювання.

У процесі вивчення дисципліни “Філософія мови та культура спілкування” здобувач зобов'язаний дотримуватись академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників НУВГП. (<http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/vyo/dokumenty>)

У випадку виявлення викладачем порушення відповідних положень Кодексу честі під час контрольних заходів (списування, виконання індивідуального завдання не за варіантом тощо); некоректні посилання на цитовані джерела літератури; фальсифікація результатів виконання завдання, він має право реагувати на такі порушення та анулювати результати роботи здобувача, отримані в процесі вивчення дисципліни.

Здобувач має право на оскарження оцінки, подачу апеляції та усунення виявлених порушень.

7. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Модулі		Модуль 2 – поточне опитування та СРС					Підсумковий модульний контроль	Сума (залік)
T 1	T 2	T3	T4	T5	T6	T 7	40	100
6	14	8	8	8	8	8		

Шкала відповідності (100 – бальна та національна)

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка вECTS	Оцінка за національною шкалою
		Екзамен
90-100	A	Відмінно(„5)
82-89	B	Добре („4”)
74-81	C	Добре („4”)
64-73	D	Задовільно(„3”)
60-63	E	Достатньо („3”)
35-59	FX	Незадовільно („2”) ^x
1-34	F	Незадовільно(„2”) ^{xx}

* – з можливістю повторного складання заліку

** – з обов’язковим повторним вивченням дисципліни.

Модульна форма контролю включає в себе наступні форми робіт та оціночні бали за їх виконання

№№ з.п	Види навчальної діяльності	Оціночні бали
1.	Правильна відповідь на кожне контрольне питання	0,5 б.
2.	Правильна відповідь за кожне тестове завдання	0,25 б.
3.	Розв’язання кросворду	1,5 б.
4.	Підбір визначень, що розкривають зміст запропонованих понять	0,3 б.
5.	Розв’язок проблемних завдань	0,5 б.
6.	Реферування першоджерел з врахуванням відповідей на поставлені питання	5 б.
7.	Підготовка письмового реферату	7 б.
8.	Огляд літератури по темі курсу	2 б.
9.	Виступ з доповіддю на науковій конференції	8 б.
10.	Виступ з доповіддю на науковій конференції в іншому вузі	12б.
11.	За якісне ставлення до вивчення дисципліни	1 – 3 б.
12.	Визначення основних понять до теми	1б.

8.Методичне забезпечення дисципліни.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни “Філософія мови та культура спілкування” (90 годин) включає:

- плани семінарських занять з курсу “Філософія мови та культура спілкування”;
- розроблені тестові завдання;
- друкований роздатковий матеріал;

- опорний конспект лекцій на електронному носії;
- розроблені кросворди та проблемні завдання;
- систематизовані першоджерела для конспектування.

9. Рекомендована література

Базова

1. Бацевич Ф.С. Філософія мови: історія лінгвофілософських вчень: підручник. – К.: Академія, 2011.
2. Кайдалова Л. Психологія спілкування: навчальний посібник / Л. Кайдалова, Л. Пляка. – Х., 2011.
3. Зеленько А.С. Загальне мовознавство: навчальний посібник. – К.: Знання, 2011.
4. Прищак М. Ділове спілкування: Навчальний посібник / М. Прищак, О. Залюбівська, О. Слободянюк. – Вінниця : ВНТУ, 2015.
5. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. – К.: Академія, 2009.
6. И.Т. Касавин. Текст. Дискурс. Контекст. – М.: Канон, 2008.
7. Квіт С. М. Основи герменевтики: Навч. посіб. – К.: Вид. дім “КМ Академія”, 2003.
8. Зусін В.Я. Етика та етикет ділового спілкування: Навч. посібник. – 2-ге видання, перероб. і доп. – Київ, 2005. – 248 с.
9. Малахов В.А. Етика спілкування: Навч. посібник. – Київ, 2006. – 400 с.
10. Наконечна О.П., Залужна А.Є. Етика і естетика: Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення. – Рівне, 2008. – 180 с.

Допоміжна

1. Марков Б. В. М. Хайдеггер и Х.-Г. Гадамер: герменевтический проект // История современной зарубежной философии: компаративистский подход : [сб. науч. трудов / отв. ред. М. Я. Корнеев]. – СПб. : Лань, 1997.
2. Павиленис Р.И. Понимание речи и философия языка // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. 17. – М.: Прогресс, 1986.
3. Пам’ятки братських шкіл на Україні (кінець XVI-поч.XVII ст.). – К. Наукова думка, 1988.
4. Паславський І.В. З історії розвитку філософських ідей на Україні в кінці XVI- першій третині XVII ст. – К.: Наукова думка, 1984.
5. Платон. Діалоги. – К., 1997.
6. Попович М.В. Философские вопросы семантики. – К., 1975.
7. Потебня А.А. Мысль и язык. – К.: Синто, 1993. – С. 79-98.
8. Потебня А.А. Психология поэтического и прозаического мышления // А.А.Потебня. Слово и миф. – М.: Прогресс, 1989. – С.203; 205-206; 209-227; 228-239.
9. Рассел Б. Человеческое познание, его сфера и границы. – К.: «Ника-Центр», 1997. – С. 68-174.
10. Рациональность и семиотика дискурса. – К., 1994.

11. Руденко Д.И., Сватко Ю.И. Философия имени: в поисках новых пространств. – Харьков, 1993.
12. Семантика модальных и интенциональных логик. – М.: Прогресс, 1981.
13. Сковорода Г. Дослідження, розвідки, матеріали. – К., 1992.
14. Степанов Ю.С. Имена, предикаты, предложения. – М.: Наука, 1981.
15. Степанов Ю.С., Демянков В.З. Философия языка // Современная западная философия.
16. Ушкалов Л.В., Марченко О.В. Нариси з філософії Григорія Сковороди. – Харків: Основа, 1993.
17. Феноменологія і філософський метод. Щорічник Українського феноменологічного товариства 1999 р. – К. : Тандем, 2000.
18. Философия Мартина Хайдеггера и современность : [Анц В., Мотрошилова Н. В., Рорти Р., Херрман Фр.-В. фон и др.]. – М. : Наука, 1991.
19. Чижевський Дм. Філософія Г.С.Сковороди. – Варшава, 1934.
20. Хайдеггер М. Бытие и время / Хайдеггер М. ; [пер. с нем. В. В. Бибихин]. – М. : Ad Marginem, 1997.
21. Хайдеггер М. Время и бытие : статьи и выступления ; [пер. с нем., составл., вступ. статья, коммент. В. В. Бибихин]. – М. : Республика, 1993.
22. Хайдеггер М. Прологомены к истории понятия времени / ; [пер. с нем., послеслов. Е. В. Борисов]. – Томск : Водолей, 1998.
23. Хайдеггер М. Разговор на проселочной дороге : избранные статьи позднего периода творчества / [пер. с нем. под ред. А. Л. Доброхотова]. – М. : Высшая школа, 1991.
24. Хайдеггер и восточная философия: поиски взаимодополнительности культур / [Е. А. Торчинов, М. Я. Корнеев и др.]. – СПб. : Издательство СПб философского общества, 2001.
25. Шпигельберг Г. Феноменологическое движение. Историческое введение / [пер. с англ. под ред. М. Лебедев, О. Никифоров]. – М. : Логос, 2002.

Интернет посилання

1. <http://www.gramota.ru>
2. <http://www.fepo.ru>
3. <http://www.politcom.ru>
4. <http://www.refstar.ru>
5. <http://www.eidos.ru>
6. <http://www.rambler.ru>

10. Ресурси

До складу інформаційних ресурсів навчальної дисципліни входять:

1. Університетський репозиторій;
2. Бібліотеки:

НУВГП – 33000 м. Рівне, вул. Приходька, 75, тел.22-25-39

обласна наукова – 33000, м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел.22-10-63

міська бібліотека – 33000, м. Рівне, вул. Гагаріна, 67 тел. 24-12-47